

عنوان مقاله:

سیاست مذهبی صفویان و پیامد آن بر توسعه موقوفات حرم امام رضا(ع)

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش های تاریخی، دوره 10، شماره 1 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسنده:

زهرا طلایی - دانشجوی دکتری تاریخ ایران، انستیتو مطالعات ایرانی، دیارتمان تاریخ و مطالعات فرهنگی، دانشگاه آزاد برلین-آلمان

خلاصه مقاله:

با تأسیس سلسله صفوی، تشیع مذهب رسمی ایران اعلام شد و تغییر مذهب در قالب اصل سیاست مذهبی صفویان در این دوره پیگیری شد و به اجرا درآمد. در اجرای این منظور، شاهان صفوی با گسترش فرهنگ وقف و ایجاد موقوفات²، بقاع متبرکه را در جایگاه مکانی برای اشاعه فرهنگ شیعه توسعه دادند و رونق بخشیدند. آستانه مقدس امام رضا(ع) در مشهد، در حکم تنها آرامگاه از امامان شیعه در ایران، مهم‌ترین آستانه مذهبی تلقی شد و در مرکز توجه صفویان قرار گرفت. شاهان صفوی به شیوه‌های مختلف شامل اختصاص بودجه‌های دولتی، وقف و اعطاء سیورغالات و صدقات به گسترش آن اهتمام ورزیدند و منافع متعددی را از آن مدنظر قرار دادند. از نتایج مهم عملکرد آنان، افزایش موقوفات حرم امام رضا(ع) بود که در راستای ایجاد مرکزی برای اشاعه فرهنگ شیعه، رونق و تداوم آن ادامه داشت. هدف این مقاله بیان کارکرد توسعه موقوفات حرم حضرت رضا(ع) است. رویکرد مقاله حاضر این است که هدف عمده سیاست مذهبی صفویان برای اشاعه فرهنگ شیعه، با توسعه اماکن مذهبی و ایجاد وقف و گسترش موقوفات تأمین شد. اجرای این سیاست در ارتباط با حرم امام رضا(ع) که با حمایت درخور توجه سیاستمداران صفوی همراه شد، در کوتاه‌مدت و در آن عصر افزایش فضا، امکانات، سازمان اداری حرم و گسترش خدمات به زائران و مجاوران را به همراه داشت و در درازمدت، پایایی و پویایی این سازمان را برای آینده تضمین کرد. در این مقاله، داده‌های منابع شامل وقف‌نامه‌ها و نسخه‌های خطی استخراج شده‌اند؛ همچنین به نتایج پژوهش‌های منتشر شده در موضوع موقوفات حرم امام رضا(ع) توجه شده است و با استفاده از روش توصیفی-تحلیلی، با نگرش تاریخی، گسترش موقوفات حرم امام رضا(ع) بررسی شده است.

کلمات کلیدی:

موقوفات آستان قدس، دوره صفویه، اشاعه مذهب شیعه، بقاع متبرکه، سادات

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1178265>

